

TWEE DECENNIA

70016

DE BELGICA, TWINTIG JAAR ACTIEVE ONDERZOEKER

Vanaf 1976 ontstond er een uitgebreid programma van gegevens-uitwisseling tussen de kuststaten van de Noordzee. Die activiteit toonde het enorme belang aan van de onderzoeken en hoe weinig het vroegere onderzoeksschip Mechelen aan de opdrachten was aangepast. De droom van een écht Belgisch oceanografisch schip kreeg in 1977 vorm met de oprichting van de Diensten voor de Programmatie van het Wetenschapsbeleid. Toch duurde het tot 7 november 1979 vooraleer ook de politiek het licht op groen zette voor de bouw van een oceanografisch schip. De scheepswerven van Cockerill Yards voerden de voorstudie uit en na hun faillissement nam de Boelwerf van Temse het werk over. Zij voerde de studie van Cockerill Yards verder uit en vervolledigde de Belgische knowhow met plannen van een Europees studie bureau. De zeemacht was verantwoordelijk voor alle zeevaartkundige aspecten, de BMM voor de oceanografische uitrusting. De BMM bestudeert de ecosystemen van de Noordzee om voorspellingen te kunnen maken. In het BMM-team werken een vijftigtal mensen, die er alles aan doen om de kennis van de Noordzee te verbeteren en om wetenschappelijke mariene diensten aan te bieden.

In 1984 doopte de marinecomponent het onderzoeksschip de Belgica om verschillende opdrachten op vlak van fysica, scheikunde, sedimentologie en mariene geologie uit te voeren. Verschillende universiteiten en wetenschappelijke instellingen doen voor hun onderzoek beroep op het onderzoeksschip om stalen van bodem en water te verzamelen. Door de gespecialiseerde laboratoria aan boord kan de Belgica de stalen onmiddellijk en uitvoerig onderzoeken. Gespreid over de twintig jaar dienst van het schip heeft de Belgica al 325.000 zeemijl afgelegd, oftewel 601.900 km. Dat is vijftien maal de wereld rond! In samenwerking met alle Noordzeestaten houdt de Belgica toezicht en analyse op de Noordzeewateren. (750.000 km² onderzoeksterrein!) Met een kruissnelheid van 12 knopen (22 km/u) en een maximum van 13,5 knopen (25 km/u) vaart het unieke Belgische oceanografische schip er zijn opdrachten tegemoet.

Christian Theys

Het oceanografische onderzoeksschip Belgica heeft al meer dan twintig jaar dienst op haar actief staan. Al die tijd vertegenwoordigde ze het federaal wetenschapsbeleid onder het beheer van de Beheerseenheid van het Mathematisch Model (BMM) van de Noordzee en het Schelde-estuarium. De marinecomponent van Defensie maakt het onderzoeksschip operationeel voor alle onderzoeksvaarten. Dat er nood is aan de Belgica bewijzen de bijna tweehonderd vaardagen per jaar.

Tekst: Philippe Henquet

ENKELE INSTRUMENTEN VAN DE BELGICA

- De **Niskin-fles**: om een waterstaal te nemen op grote diepte.
- Om de aanwezigheid van zware metalen te testen, is er de **Go-Flowfles**. Twaalf Niskin-flessen worden in cirkelvorm geplaatst en vormen zo een rozet. Die kan neergelaten worden tot op een diepte van 1.600 m. Sensoren op de kabels sturen informatie naar het schip.
- De **Van-Veengrijper**: de twee 'kaken' van de grijper aan een stalen kabel grijpen zand of sedimenten op de zeebodem.
- De **multicorer**: om kernboringen op de zeebodem te kunnen verrichten.

DRIJVEND LABO

Philippe Dehuit

DE MONT-LOUIS ALS VUURDOOP

Eind augustus 1984 kiest de Belgica voor een proefperiode het ruime sop. Wanneer iedereen nog volop de instrumenten test, loopt er een bericht binnen van een schipbreuk met gevaarlijke lading. De Belgica verandert haar weg en zet koers naar haar eerste opdracht: de Mont-Louis. Bij de ramp is radioactief materiaal vrijgekomen en de wetenschappers op het oceanografisch schip staan in voor de radiobiologische bewaking van het wrak. De Belgica voegt zich bij de interventieschepen en legt zich toe op de controle van het zeewater. Nog vóór haar officiële doop zou het gloednieuwe Belgische oceanografische schip 41 dagen op post blijven.

Christian Theys

WIST JE DAT...

- 31 mensen (waarvan maximaal vijftien bemanningsleden en zestien wetenschappers) dag en nacht in verschillende ploegen werken op de Belgica;
- de schroef van de Belgica oriënteerbare bladen heeft, 360 omwentelingen per minuut maakt en een diameter van 1,95 m heeft;
- het schip ongeveer 1.200 ton water verplaatst;
- de Belgica (gemiddeld) 182 dagen per jaar op zee rondvaart en ongeveer zestien dagen per jaar in een vreemde haven aanlegt;
- het onderzoeksschip twintig dagen of 9.200 km (aan 12 knopen) volledig autonoom kan rondvaren;
- de naam 'Belgica' niets te maken heeft met de gelijknamige walvisvaarder van Adrien de Gelache, maar wel het Belgische karakter ervan wil benadrukken;
- koningin Fabiola meter is van de Belgica;
- meer dan 1.500 wetenschappers (met studenten) uit twintig verschillende instellingen uit binnen- en buitenland reeds aan boord kwamen;
- de Belgica uitgerust kan worden met een sleepnet voor visserij;
- onderzoeksinstellingen uit Luik, Brussel, Gent,... aan boord eigen onderzoek uitvoeren, zoals de genetische afkomst van vissen nagaan, maar ook gezamenlijke projecten hebben met de Belgica;
- de Belgica bijdraagt aan het internationaal onderzoek voor bescherming en goed beheer van de Noordzee en het Schelde-estuarium;
- de Belgica stalen nam van water- en olieklonters bij de Tricolor;
- het oceanografische schip uniek is door haar polyvalent karakter en dikwijls voor wetenschappelijke Europese onderzoeksprogramma's vaart.
- een groep *Global change* aan boord van de Belgica onderzoek doet naar klimaatopwarming.